

Sak 33/19 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXXIV til KHM's styre 6. desember 2019

I perioden fra styremøtet 8. november 2019 til 25. november 2019 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Oppfølging av KS2-rapport og uavklart finansiering
- Forberedelse for oppstart av byggeprosjektet
- Aktiviteter i KHM's delprosjekter for VTM-prosjektet

I. Oppfølging av KS2-rapport og uavklart finansiering

I KS2-rapporten fra 28. september 2018 påpeker de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) på at UiO i dette prosjektet har en rolle som er mer omfattende enn rollen til brukere i tradisjonelle byggeprosjekter. Prosjektet er avhengig av UiOs medvirkning, både som premissgiver og direkte bidragsyter i sikringsprosjektet. KS2-rapporten peker på at det faglige ansvaret for samlingen tilligger UiO ved KHM og at alle forhold knyttet til samlingens sikkerhet må forankres hos UiO. Alle arbeider som har betydning for samlingens sikkerhet må besluttes av UiO og endelig beslutning om flytting av skipene ligger hos UiO. I tillegg vil UiO være en viktig aktør under selve gjennomføringen av sikring og flytting. Videre presiserer KS2-rapporten at kostnader knyttet til flytting av samlingen ut over skip og sleder er UiOs ansvar. Kostnadene som er estimert til 36,1 mill. kr. er av KD forutsatt dekket av UiO utenfor investeringsprosjektets rammer. KS2-rapporten understreker at hensynet til samlingens sikkerhet må legge tydeligere føringer på organisering og gjennomføring av det videre prosjektet.

UiO Eiendomsavdeling har i løpet av høsten arbeidet med forslag til ny styringsmodell. Dette arbeid har blitt gjennomført i dialog med KHM-ledelsen og VTM-prosjektet og et forslag har i løpet av november vært diskutert med UiO-ledelsen og KD. KD har signalisert at de ønsker å videreføre en modell med projektråd, som er vanlig i statlige byggeprosjekter. For KHM og VTM-prosjektet har det viktigste i denne prosessen vært å finne en tydelig plassering av, og eierskap til, det samlede sikringsarbeidet (VTM - Safeguarding of objects), at KHM's ansvar i arbeidet med samlingen får en tydelig plass i projektrådet samt at prosjekteierrollen og ansvarsstruktur etableres tydelig etableres. UiO og KD arbeider videre med avklaring på styringsmodell sammen med KDM og Statsbygg.

På bakgrunn av KS2-rapportens påpekninger og grunnpremisset fra KD om at samlingens sikkerhet er overordnet VTM-prosjektets øvrige krav og mål, arbeides det med planlegging av et felles sikringsprosjekt – «VTM – Safeguarding» og oppfølging av øvrige anbefalinger i KS2-rapporten (se videre under pkt II).

Med foreslått startbevilgning på statsbudsjettet for 2020 og avsatte midler til samlingens sikkerhet i UiOs budsjetter er beregnet finansieringsbehov for denne delen av prosjektet nå ivaretatt.

De delene av VTM-prosjektet som fortsatt har uavklart finansiering er:

- Dekning av inntektstap ved lukking av museet i byggeperioden.
- Finansiering av utstillinger.
- Mulig behov for midler pga KS2-rapportens reduksjon i brukerutstyr og evt midler til laboratorieutstyr (CT-skanner etc).

Vedrørende tapte inntekter på billett- og butikk salg ved lukking av VSH så er UiO-ledelsen og KD informert om det antatte omfanget på inntektstap og anslag på periodisering av dette. KHM-ledelsen følger dette opp mot UiO, men saken må løses i dialog mellom UiO og KD.

For å møte det høye ambisjonsnivå som er uttrykt i prosjektets grunnlagsdokumenter og videreført i planleggingsfasen for nye utstillinger, vil en betydelig del av utstillingsbudsjettet måtte finansieres av eksterne midler. Styreleder har en aktiv rolle i arbeidet mot potensielle sponsorer.

For å minske avhengigheten av sponsorfinansiering er det påbegynt et arbeid med å finne andre finansieringskilder. Det planlegges en søknad til Sparebankstiftelsen på innholdsformidling rettet mot spesielt barn og unge (planlagt søknadsdato er 3. januar 2020). Et annet tiltak er at KHM selv bygger opp midler til utstillinger i VTM ved å begrense utviklingen av andre utstillinger og sette av midler fra økt billettpris på fellesbilletten til Historisk museum og Vikingskipshuset.

II. Forberedelse for oppstart av byggeprosjektet

I løpet av våren 2019 ble det utarbeidet et grunnlag for en felles prosjektplan for alt sikringsarbeid i forbindelse med nytt vikingtidsmuseum - «VTM – Safeguarding of objects». For å sikre mot bortfall av opparbeidet kompetanse og store forsinkelser ble det i august avklart at VTM-prosjektet bruker deler av de midlene som UiO har bevilget til sikring av samlingen og flytting av gjenstander til å igangsette arbeidet med det samlede sikringsprosjektet. Som et ledd i dette har

UiO/KHM i perioden frem til byggeprosjektet kommer i gang leid inn Ingjerd Aaraas for å lede dette arbeidet. Det ble tidligere i november etablert en gruppe med fagpersoner fra KHM som sammen med innleid ledelse av «VTM – Safeguarding of objects» utarbeider et forslag til mandat for prosjektet. Det gjennomføres en rekke workshops i november/desember med mål om å ha et utkast ferdig før utgangen av 2019. Mandatet skal beskrive KHM/UiO sin medvirkning, beskrive akseptkriterier for flytting av skip og sleder, rammeverk for riskanalyser og forslag til beslutningsstrukturer.

Når vi nå vet at byggeprosjektet går i gang så intensifieres også arbeidet med relokalisering av samlingene på Vikingskipshuset (VSH). Gokstadgravkammeret er flyttet i november og det planlegges nå for å ta ut innholdet i Osebergskipet. Det blir i tiden med arbeid i VSH viktig å i tillegg til sikring av samlingene, fokusere på tilgjengelighet for besøkere og publikumsopplevelsen.

KHMs VTM-prosjekt har fokus på å skalere opp prosjektet for å møte fremdriften til byggeprosjektet. Det vil over 2020-budsjettet foreslås ansettelse av flere prosjektmedarbeidere og innleie av eksterne leverandører for arbeid både med utstillinger og utvikling av museets merkevarer. I tillegg settes det fokus på planlegging av det digitale VTM som kan bidra til økt tilstedeværelse både kommunikativt og formidlingsmessig i den periode VSH er stengt.

Det var et planleggingsmøte om VTM-prosjektet mellom UiO/EA, UiO-ledelsen, KHM og KD i medio november. Som oppfølging fra dette møte arbeider VTM-prosjektet sammen med UiO/EA med en oppsummering på hvilke tiltak prosjektet har gjort, og hva man planlegger å gjøre, for å møte anbefalingene i KS2-rapporten. Herunder også innspill til gjennomføring av en helhetlig risikoanalyse. VTM-prosjektet vil også oppsummere det arbeid som er gjort av utstillingsprosjektet sammen med arkitekten med forslag om at dette innarbeides i et revidert forprosjekt før byggeprosjektets detaljprosjektering går i gang.

I oppstarten av byggeprosjektet blir det viktig å etablere en felles forståelse av byggeprosjektet som et sikringsprosjekt. Når byggeprosjektet går i gang er det første som må skje å sikre samlingen mot arbeid som skjer i byggeperioden. Deretter bygges det et bygg for å sikre samlingen for fremtiden.

III. Arbeid i KHMs delprosjekter

KHMs interne arbeid i de fire delprosjektgruppene er videreført etter plan, og planer konkretiseres nå på bakgrunn av startbevilgning på statsbudsjettet.

I delprosjekt nye utstillinger er det fokus på utvikling av opplevelseskonsepter for utstillingenes ulike deler. Utstillingsarealene er per nå delt inn i 24 deler (installasjoner) som får hver sin beskrivelse i form av et opplevelseskonsept. Arbeidet med opplevelseskonsepter vil fortsette gjennom hele 2020.

14-15. november var det et innholdsutviklingsseminar sammen med museets gruppe for vikingtidforskning (ViS), andre interne vikingtidforskere og prosjektets internasjonale referansegruppe på faginnhold. Gjennom dette seminar fikk utstillingsprosjektet verdifulle innspill på sitt arbeid med beskrivelse av det faglige innholdet beskrevet i synopsis.

Arbeidet med faginnhold fortsetter gjennom 2020 og det prosjektansettes to ressurser tidlig i 2021 som sammen med utstillingsprosjektet vil arbeide intensivt med dette.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid fokuserer vinteren 2019/20 primært på arbeid knyttet til funksjonskrav iht. bygg og utstyr.

Delprosjekt sikring, klima og logistikk arbeider med planlegging av relokaliseringen av gjenstander på Vikingskipshuset, plan for 3D-dokumentasjon av hele samlingen på VSH, forberedelse til veiing av Gokstadskipet og tømning av innhold i Osebergskipet.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil arbeider gjennom høsten med beskrivelser av det nye museets kommersielle profil og beskrivelser av profilen på de ulike tilbudene som museumsbutikk, kafé/restaurant, aktiviteter og arrangement. Det holdes i desember seminar om utvikling av kommersielle tilbud sammen med ekstern leverandør. Det er leid inn en kommunikasjonsmedarbeider i 30-40 % stilling i perioden november til februar som skal bistå med å forberede kommunikasjonsaktiviteter i 2020 og forbedre kommunikasjonen om VTM på nett og sosiale medier. Det planlegges for prosjektansettelse av kommunikasjonskompetanse våren 2020.

IV. VTM-prosjektets møter/reiser november 2019.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Ett (1) møte i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*
- To (2) møter i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet). Disse møtene foregår uten Statsbygg på nåværende tidspunkt i avvente oppstart av byggeprosjektet.
- Deltagelse på IMCC (International Museum Construction Congress) i Budapest 10-12. november.

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon - koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særsmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet* eller *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).

GJO, 25.11.19